

Герасимов А.Є.,
*курсант факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ*

Науковий керівник:
Завгородня Ю.С.,
*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Проблема протидії корупції у вітчизняній юридичній науці не є новою. Доволі значна кількість як наукової, так і навчальної правничої літератури присвячена її розв'язанню. Наголосимо, що за даними щорічного опитування, що проводиться міжнародною організацією Transparency International, формується рейтинг «Індекс сприйняття корупції», при цьому у 2018 році Україна отримала 32 бали зі 100 можливих (чим вищий бал – тим менший рівень корупції у державі), зайнявши 122 місце, розділивши його з Малі, Малаві та Ліберією. Transparency International надала Україні низку рекомендацій щодо можливих напрямів покращення ситуації:

- продовжити судову реформу, розпочати роботу Антикорупційним судом;
- припинити міжвідомчу боротьбу щодо розслідування фактів корупції та посилити спроможності слідчих органів;
- перезапустити Національне агентство з протидії корупції, яке має перевіряти декларації чиновників, але наразі показує вкрай низьку ефективність;
- впровадити нові електронні державні інформаційні системи;
- позбавити правоохоронні органи права втручатися в економічну діяльність [1].

Зазвичай корупція визначається як «соціальне, системне явище, що полягає в неправомірному використанні особами, які мають владні чи управлінські повноваження, власного становища, статусу, авторитету в особистих або корпоративних інтересах, що призводить до розкладання, деградації влади та соціального управління» [2, с. 192]. Або як «підкуп-продажність державних службовців; як зловживання владою або посадовим становищем, здійснене з певних особистих інтересів; як використання посадових повноважень,

статусу посади, а також її авторитету для задоволення особистого інтересу або інтересів третіх осіб; як елемент організованої злочинності; як складова частина економічної злочинності тощо» [3, с. 65].

Слід зауважити, що саме корупція є фактором, що заважає економіці України активно зростати, що, відповідно, негативно позначається на можливості держави забезпечувати реалізацію соціально-економічних прав, виконувати свої зобов'язання у інших сферах. Однак, корупція є посяганням і на інші права людини зважаючи на наступне.

Як зазначає Ю. С. Разметаєва «у теоретичній та практичній юриспруденції є багато визначень прав людини. Вони визначаються через різні терміни, проте найбільш точним і обґрунтованим є розуміння прав людини як можливостей, що реалізуються як особисто, так і у взаємовідносинах з іншими особами, приватними та публічними, й передбачають наявність певного простору свободи, межі якого окреслюються відповідними просторами свободи інших власників прав» [4, с. 28-29]. При цьому правам людини властивою є рівність, рівний характер прав. Фактично у переважній більшості Конституцій закріплено положення про те, що люди мають рівні права та є рівними перед законом. Забороняється дискримінація людей у правах за ознаками раси, кольору шкіри, статі, етнічного та соціального походження та іншими ознаками. Зауважимо, що відповідно до Загальної декларації прав людини «кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища» [5].

Саме ця ознака прав людини порушується у результаті корупційних дій. Через підкуп державного службовця особа отримує окремі переваги, відповідно майнове та соціальне походження впливає на доступ до ресурсів, пільг, переваг тощо.

Таким чином, корупція є тим фактором, який порушує права людини, заперечує їх сутність, посягаючи на рівність людей. Саме тому ефективна протидія цьому негативному соціальному явищу, яким є корупція, є важливим засобом забезпечення прав людини.

Використані джерела:

1. «Індекс сприйняття корупції»: Україна дещо зміцнила позиції. URL.: <https://www.radiosvoboda.org/a/29735869.html>
2. Трепак В.М. Особливості дефініції поняття «корупція». Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 4 (97). С. 181-196
3. Селюченко Н.Є., Заяць Р.Я., Живко М.О. Суть корупції та шляхи її подолання. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2010. № 1. С. 64-72.
4. Разметаєва Ю.С. Доктрина та практика захисту прав людини : навчальний посібник / Ю. С. Разметаєва. – Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 364 с.
5. Загальна декларація прав людини. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_015